

4. MART 2015.

Kontroverzna izjava ministra Muratija i reakcije koje su usledile

Ministar za dijasporu, Valjon Murati, bio je na udaru zbog povezivanja nelegalne emigracije sa Kosova sa „privilegovanim” položajem manjina na Kosovu. Tokom predavanja studentima na privatnom univerzitetu 26. februara o problemu nelegalne migracije kosovskih građana u Evropsku uniju, Murati je skrenuo pažnju na ustavne odredbe koje garantuju prava zajednica rekavši da „postoji veoma problematičan odnos sa srpskom zajednicom. Naš Ustav je takođe problematičan jer daje manjinama privilegovan položaj” i da „mi ne možemo da promenimo Ustav bez dve trećine glasova manjina u parlamentu”.¹ Navodi se da je Murati takođe izjavio da je „ovo bio jedan od glavnih razloga za nelegalnu emigraciju kosovskih građana”.² Ministarstvo za dijasporu je, s druge strane, istaklo da je izjava ministra Muratija „izvučena iz konteksta”. Ministarstvo je objasnilo da, iako je on zaista rekao da su manjinske zajednice privilegovane na Kosovu u smislu ustavnih prava, takođe je rekao da ovo nije glavni razlog zbog kojeg Albanci odlaze, već „jedan od razloga” pored nedostatka vladavine prava i loše ekonomske i društvene situacija.³

Muratijeva izjava je bila prilično zastupljena u medijima a osudilo ju je Savetodavno veće za zajednice, koje je vladino telo koje okuplja građanske predstavnike svih nevećinskih zajednica na Kosovu. SVZ je prozvalo Muratijevu izjavu „neosnovanom” i dodalo da ona ne doprinosi međuetničkim odnosima a još manje pomaže rešavanju aktuelnog problema nelegalne migracije.⁴

Najžešću kritiku je uputila mreža 15 nevladinih organizacija i pojedinaca koji predstavljaju srpsku zajednicu na Kosovu, pod zajedničkim imeniteljem Kosovsko strateško-akcione mreže (KSAM). U izjavi za štampu, oni su zatražili izvinjenje od vlade i hitru ostavku g. Muratija. KSAM je procenio da „ovakve izjave od strane visoko pozicioniranih vladinih zvaničnika otkrivaju cinizam i licemerje političkih elita u Prištini kada je u pitanju njihova posvećenost izgradnji multi-etničkog društva, kao i da je strah srpske zajednice i drugih zajednica razumljiv u smislu da se njihova zagarantovana prava krše”. KSAM je takođe ocenila ovu izjavu kao „vrstu pritiska iz Prištine koja time daje do znanja da neće odustati od svoje maksimalističke pozicije u Briselskom dijalogu, što ne ostavlja prostor za kompromis kada je u pitanju Zajednica srpskih opština, čije je uspostavljanje za sada odloženo”. Na kraju, KSAM je rekla da je Muratijeva izjava „veoma opasna i nastavak dobro ustanovljene prakse optuživanja srpske zajednice za sve neuspehe političke elite u Prištini” i primetila da to može dovesti do „mobilizacije ljudi duž etničkih linija”. U tom smislu, ona zahteva da

¹ Videti ovde <http://koha.net/?id=27&l=46460> ili <http://www.balkaninsight.com/en/article/kosovo-serb-ngos-call-for-removal-of-albanian-minister-1>

² <http://koha.net/?id=27&l=46460>

³ Izjave koje je ECMI Kosovu dao Ljorik Pustina, direktor za komunikacije i šef odeljenja za javno informisanje u Ministarstvu za dijasporu, 3. mart 2015.

⁴ <http://www.ccc-rks.net/index.php/lajme-sg/item/204-komunikate-per-shtyp-27-shkurt-2015>

„manipulacija nezadovoljstvom većinske zajednice trenutnom društveno-ekonomskom situacijom i njegova artikulacija kroz izazivanje etničkih podela od strane prištinskih elita mora prestati”.⁵

Koji god da su bili motivi i kontekst u okviru kojeg je data gore navedena izjava, ECMI Kosovo čvrsto veruje da izjave koje povezuju celokupno lošu društveno-ekonomsku situaciju na Kosovu sa „privilegovanim položajem” zajednica, a među njima posebno srpske zajednice, doprinose izazivanju međuetničke netolerancije na Kosovu. Trenutni međuetnički odnosi između albanske i srpske zajednice su prilično zategnuti, posebno na političkom nivou, kao posledica razrešenja bivšeg ministra za zajednice i povratak, Aleksandra Jablanovića, prećutnog protesta Srpske liste koja je sada van vlade i konstantnog nezadovoljstva kosovske elite i stanovništva mešanjem srpske vlade u državne poslove Kosova. U tom kontekstu, očigledno je da ovakve izjave ne doprinose poboljšanju međuetničkih odnosa i razumevanja u Republici Kosovo. Prava zajednica su navedena u Ustavu i obezbeđuju zakonski okvir i zaštitne mehanizme koji garantuju njihovu integraciju u kosovsko društvo. Ona pre dopunjuju postojeća prava koja uživaju svi građani Kosova, nego što ih previđaju. Pored toga, mi ne vidimo direktnu vezu između prava zajednica garantovanih Ustavom i nelegalne migracije kosovskih građana u EU, posebno s obzirom da nelegalna migracija nije ograničena samo na Albance, već značajno pogađa i druge kosovske zajednice.⁶ U svojoj političkoj analizi *Stvaranje radnog ambijenta unutar vlade Kosova*, ECMI Kosovo je pisao o potrebi vlade Kosova da podstakne radni odnos i o potrebi državnih zvaničnika da imaju u vidu prirodu svoje uloge u vladi kada je reč o osetljivim pitanjima u vezi sa etničkim odnosima.

Javna osuda Muratijevih izjava je prva takva akcija koju su preduzeli predstavnici srpskih organizacija civilnog društva na Kosovu. Dok je pohvalno to što srpske organizacije civilnog društva preuzimaju svoju ulogu budnih čuvara koji nadgledaju rad političkih stranaka i vlade, ipak postoji rizik da civilno društvo postane upleteno u etnički uokvirene političke konfrontacije koje su otežale rad kosovske vlade od njenog formiranja u decembru 2014. godine. Civilno društvo bi trebalo da održi svoju poziciju u domenu konstruktivnijeg angažovanja i dijaloga između albanske i srpske zajednice, a ne da bude prošireno polje političkih konfrontacija.

Za više informacija molimo da nas kontaktirate na + 381 (0) 38 224 473 or through email at info@ecmikosovo.org

⁵ <http://koha.net/?id=27&l=46460>; http://www.b92.net/info/komentari.php?nav_id=962689.

⁶ See ECMI Kosovo's policy brief analyzing the rising emigration of Roma, Ashkali, and Egyptian community members in Kosovo here: <http://www.ecmikosovo.org/?p=5847>

Dodatni izveštaji i političke analize:

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: mnogo spekulacije, malo preciznog dogovora i odsustvo implementacije](#)

22. februar 2015.

[Jedinstveno pravosuđe i pravni sistem na Kosovu?](#)

15. februar 2015.

[Šta treba zapamtiti iz slučaja Jablanović?](#)

8. februar 2015.

[ECMI Kosovo poziva na razumnost i delovanje u vezi protesta u Prištini](#)

25. januar 2015.

[Stvaranje radnog ambijenta unutar vlade Kosova](#)

19. januar 2015.

[ECMI Kosovo osuđuje blokadu ulaza u srpsku pravoslavnu crkvu u Đakovici](#)

7. januar 2015.

[Formiranje nove vlade Kosova, zastupljenost manjinskih zajednica i izazovi koji predstoje](#)

10. decembar 2014.

[Pregled nedavne bezbednosne situacije na Kosovu](#)

4. novembar 2014.

[Manjinske zajednice žele izlaz iz ćorsokaka](#)

23. oktobar 2014.

[Političke partije manjinskih zajednica na Kosovu u promenljivoj političkoj klimi Kosova](#)

31. juli 2014.

[ECMI Kosovo poziva na mir nasuprot eskalirajućim etničkim tenzijama nakon fudbalskog meča Srbija-Albanija](#)

15. oktobar 2014.

[Prevazilaženje podele: Osnivanje zajedničkog odbora za grad Mitrovicu](#)

27. juni 2014.

[Opšti izbori na Kosovu: Pregled pitanja, izazova i političke scene uoči glasanja 8. juna](#)

2. juni 2014.

O ECMI Kosovu

ECMI Kosovo je vodeća nevladina organizacija, koja se bavi pitanjima manjina na Kosovu, sa ciljem da razvije inkluzivne i reprezentativne institucije odgovorne za pitanja zajednica, koje podržavaju stabilno i multi-etničko Kosovo. ECMI Kosovo doprinosi razvoju, jačanju i implementaciji relevantnog zakonodavstva podržava institucionalizaciju vladinih tela koja predstavljaju zajednice i povećava kapacitet aktera civilnog društva i vlade kako bi saradivali na konstruktivan i održiv način.